

N:o 129.

Af herr **S. Söderberg**, *om skrifvelse till Konungen angående förebyggande af olägenheter af industriella verk genom förorening af luft och vatten.*

Vid 1902 års riksdag väckte dåvarande ledamoten af Andra Kam-maren för Hedemora domsaga herr J. Wahlgren under n:o 32 motion därom, att ändrade föreskrifter måtte införas i Kungl. Maj:ts hälsovårdsstadga af den 25 september 1874 i syfte, att kraftigare och mera effektiva åtgärder måtte komma till stånd i ändamål att skydda människor och djur mot de faror för hälsotillståndet, som särskildt genom vissa på senare tider uppkomna slag af fabriker förorsakas.

I motionen framhålles kraftigt hurusom vissa cellulosa- och trämassefabriker i omkringliggande bygd i stor utsträckning till den grad förorenat vatten och luft, att vådlighet för det allmänna hälsotillståndet därpå uppstått. Växtligheten efter vissa sjöstränder har till och med totalt upphört, fisken dött ut och de ur vattnet uppstigande gaserna fyllt luften med den olidligaste stank; ja, det har icke ens varit möjligt att använda vattnet till byk, ännu mindre till något annat behof. Jag hänvisar till de af motionären till utskottet lämnade närmare upplysningar genom analysbevis från vederbörande tjänstemän. (Andra Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 2) utlåtande n:o 27).

Utskottet ställde sig mycket välvilligt emot motionen och uttalade

enigt, att de af motionären påpekade missförhållandena voro af sådan art och omfattning, att de tarfvade ett *snart* och *kraftigt* ingripande från statsmakternas sida. Utskottet erinrade tillika, att det i olika delar af landet klagas öfver, att vissa slag af fabriker förstöra både luft och vattendrag, och den målande dystra skildring, som innehålles i ofvan antydda, i utskottets betänkande återgifna, af fiskeriassistenten Wahlberg å ämbetets vägnar afgifna berättelse, äger nog sin motsvarighet i åtskilliga delar af landet. Utskottet var öfvertygadt om, att här föreläge en fråga, som kräfver sin lösning, och syntes utskottet detta oemotsägligt.

Den åtgärd, som motionären föreslagit till skydd mot detta onda, syntes likväl icke utskottet kunna biträda, emedan enligt dess mening effektivitet icke kunde vinnas genom att utsträcka befogenheten för kommunalnämnderna att ingripa, hvarför utskottet, då icke motionären föreslagit något annat medel, måste afstyrka motionen.

Då ärendet förekom till behandling i Andra Kammaren onsdagen den 23 april, uppträdde flere talare med anföranden, som vittnade om ett lifligt intresse och varm åstundan att bekämpa en samhällsfara, som hotar många delar af vårt land. Men ingen ville förorda bifall till motionen, emedan ett sådant bifall icke skulle leda till en verklig lösning af frågan.

Herr provinsialläkaren Björck framhöll under diskussionen, att mindre frågor varit föremål för utredningar af särskilda af Kungl. Maj:t tillsatta kommittéer, och ansåg, att det i detta fall borde utredas, hvilka åtgärder bolagen skola underkastas för att oskadliggöra dylika produkter, samt att enligt hans uppfattning man icke kunde uppnå detta genom att gifva kommunalnämnderna större myndighet uti ifrågavarande afseende, men ville fästa uppmärksamheten på och instämma i de talares yttranden, som ansågo, att åtgärder snarast möjligt vidtoges för att undanröja dessa missförhållanden.

Det är den ena människans civilrättsliga anspråk, som kommit i konflikt med den andra, och därför bör, enligt min mening, en god civillagstiftning råda bot mot detta samhällsönda. Men det är ju omöjligt för en enskild motionär att så i detalj och mångsidigt sätta sig in i en dylik fråga, att han skulle kunna föreslå sådana lagstadganden, att de ledde till åsyftadt resultat, hvarför jag vördsamt hemställer,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, i hvad mån lagstiftning bör och kan förebygga de olägenheter, som industriella verk ofta förorsaka kringliggande bygd genom förorenande af luft och vatten, samt för Riks-

dagen framlägga de förslag, hvartill denna utredning kan gifva anledning.

Stockholm den 3 februari 1903.

Sam. Söderberg.

I motionen instämma:

B. P. Ersson.

A. Hansson
i Solberga.

I motionens syfte instämmer

Ollas A. Ericsson.
